

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 1

LATIJNSE NAAM: Gorilla gorilla gorilla

Ik ben een: zoogdier

Aantal jongen: 1 per keer

Zwanger: ca. 8 maanden

Volwassen met: ca. mannetje 10 jaar, vrouwtje 8 jaar

Maximale leeftijd (wild): 30 à 40 jaar

Gewicht: ca. man ruim 200 kg, vrouw zo'n 90 kg

Lengte: ca. man met gestrekte benen zo'n 1.25 tot 1.75 meter, vrouw tot zo'n 1½ meter

Woonplaats: In regenwouden in het zuidoosten van Nigeria, het westen van Kameroen, Guinea, Gabon, Congo en Equatoriaal Afrika

Voedsel: kruiden (wilde selderie), bladeren, loten en merg van takken, boomschors, vruchten

Vijanden in de natuur: de mens

Status bedreiging in 2015: ernstig bedreigd

Wist je dat: de gorilla Koko een dovengebarentaal heeft geleerd? Kijk maar eens op youtube hoe zij daarmee om kan gaan!

Let op: Alle getallen zijn gemiddelden van metingen in het wild.

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 2

WAAR KUN JE DE GORILLA AAN HERKENNEN?

MENSAAP

De gorilla is de grootste, zwaarste en sterkste mensaap. Het volwassen mannetje is duidelijk groter dan het vrouwtje.

Er zijn 2 soorten gorilla's met ieder 2 ondersoorten:

- Westelijke gorilla (*Gorilla gorilla*):
 - * Westelijke laaglandgorilla (*Gorilla gorilla gorilla*)
 - * Cross-River laaglandgorilla (*Gorilla gorilla diehli*)
- Oostelijke gorilla (*Gorilla beringei*):
 - * Berggorilla (*Gorilla beringei beringei*)
 - * Oostelijke laaglandgorilla (*Gorilla beringei graueri*)

Zie je een gorilla in een dierentuin, dan is het bijna altijd de westelijke laaglandgorilla.

ZWARE GESPIERDE MANNEN EN VROUWEN

Bekijk onze Blijdorp-gorilla's maar eens goed! De mannetjes kunnen wel 180 kilo wegen. De vrouwtjes zijn een stuk kleiner. Zie je die brede borstkas en die gespierde nek? En al die korte haren op hun lichaam? Behalve het gezicht, dat is kaal.

En zie je boven en achter op de kop het rood-achtig -bruine haar? De rest van de vacht is bij de vrouwtjes zwart. En kijk eens goed naar onze man. Hij is de baas en de baas heeft altijd zilverkleurig haar op zijn rug. Als een gorillaman volwassen wordt krijgt hij zo'n zilverkleurige rug.

ALTIJD BOOS?

Boven de ogen zit een zware wenkbrauwboog (voel maar eens aan je eigen wenkbrauwboog). Omdat die bij gorilla's zo zwaar is, lijkt het alsof hij je altijd boos aankijkt, terwijl hij helemaal niet boos is. De neus is plat. Neuzen van gorilla's zijn net zo verschillend als de vingerafdruk van een mens. De apen hebben heel leuke kleine oren. Het zijn slimme, zachtaardige reuzen.

DIERENPASPOORT GORILLA

VERSCHILLEN

Hoe weet je nu dat je een westelijke laagland-gorilla ziet? De vacht van de oostelijke gorilla is langharig! Verder wordt de oostelijke gorilla zwaarder. Mannetjes kunnen wel 200 kg wegen! Ook hier zijn de vrouwtjes kleiner. Bij allebei de soorten hebben de mannen die de leider zijn een zilverkleurige rug.

WAAR EN HOE LEEFT DE GORILLA?

GORILLA'S IN DE MIST

De gorilla leeft in vochtig regenwoud. In het zuidoosten van Nigeria, westen van Kameroen, Guinea, Gabon, Congo en Equatoriaal Afrika.

WAT IS EEN TROPISCH REGENWOUD?

Heb je wel eens een flat gezien? Zo'n groot gebouw met heel veel verdiepingen boven op elkaar gestapeld? Het tropisch regenwoud kun je ook verdelen in verdiepingen (met een ander woord 'etages'). De bovenste etage bestaat uit de bovenkanten van de hoogste bomen. Dat noemen we boomkruinen. De tweede etage bestaat uit boomsoorten die van schaduw houden. De eerste etage bestaat uit jonge, nog kleine bomen. De onderste etage is de bodem. Deze is -behalve langs rivieren- niet dicht-begroeid omdat er weinig licht op de grond kan komen. Daar vind je palmen, kiemplanten (babyplanten) en verder veel kruip- en klimplanten.

De bomen hebben grote, stevige plankwortels om te blijven staan. De laag aarde is niet zo diep dus de wortels kunnen niet diep doordringen. Als je de naam 'regenwoud' hoort, snap je wel dat het veel regent in regenwouden. Het is er bijna altijd nat en vaak mistig.

DIERENPASPOORT GORILLA

DE BAAS

Gorilla's leven in groepen. Zo'n groep kan bestaan uit 5 dieren, maar ook uit 30 dieren. De baas van een groep is een 'zilverrugman'. Vanaf ongeveer 12-jarige leeftijd, wanneer een mannetje leider van een groep kan worden, begint de rug langzaam een zilvergrijze kleur te krijgen. Op het moment dat hij de baas is, heeft zijn rug een mooie zilverkleurige vacht. Verder zijn er meestal nog een paar jonge mannetjes met zwarte rugharen, een aantal volwassen vrouwen en jonge dieren. Als een vrouw een jong heeft, kijkt de groep tegen haar op. Zij heeft dus wat meer te vertellen dan de vrouwen zonder jong. Maar uiteindelijk is de zilverrugman de baas.

UITSLOVER?

Wanneer een gorilla indruk wil maken begint hij met holle handen op zijn borst te trommelen. Dat doen gorilla's ook als ze zich bedreigd voelen. Het is alleen maar bluff. Soms doen de gorilla's in Blijdorp dat ook. (Laat ook de klas het eens uit-proberen). Gorilla's verdedigen geen speciaal leefgebied (territorium). Ze trekken rond over een nogal groot gebied (tot 30 km²). De gebieden van de verschillende groepen lopen soms in elkaar over. Ze komen elkaar dan ook wel eens tegen. Meestal vind je de gorilla's op de grond. Dan lopen ze achter de zilverrug aan op zoek naar voedsel, dan weer zitten ze lekker ontspannen te eten of rusten ze wat.

MIDDAGDUTJE

Elke middag doen de gorilla's een middagdutje. De vrouwtjes maken vaak nesten in de bomen waar ze op kunnen rusten. Hun jonkies slapen lekker bij hun moeder. De zware mannetjes zouden zó door het nest heen zakken. Zij maken hun slaapnest op de grond. 's Nachts slapen de dieren op weer een nieuw zelfgemaakt nest.

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 5

“HET HUIS UIT”

Jonge pubermannen verlaten in hun eentje de groep waar ze zijn geboren. Deze jonge mannen worden ook wel zwartruggen genoemd. Ze brengen een paar jaar door in een mannengroep, of leven alleen, en worden groter en sterker. Gorillamannen zijn gemiddeld volwassen wanneer ze zo'n 11 tot 13 jaar zijn. Als ze volgroeid zijn gaan ze op pad om vrouwen te veroveren en een eigen harem te beginnen. Vrouwen verlaten ook hun geboortegroep, vaak wanneer twee harems elkaar ontmoeten. Als ze meer keus hebben, kiezen ze voor de zilverrug die hen het beste kan beschermen.

WAT EET DE GORILLA?

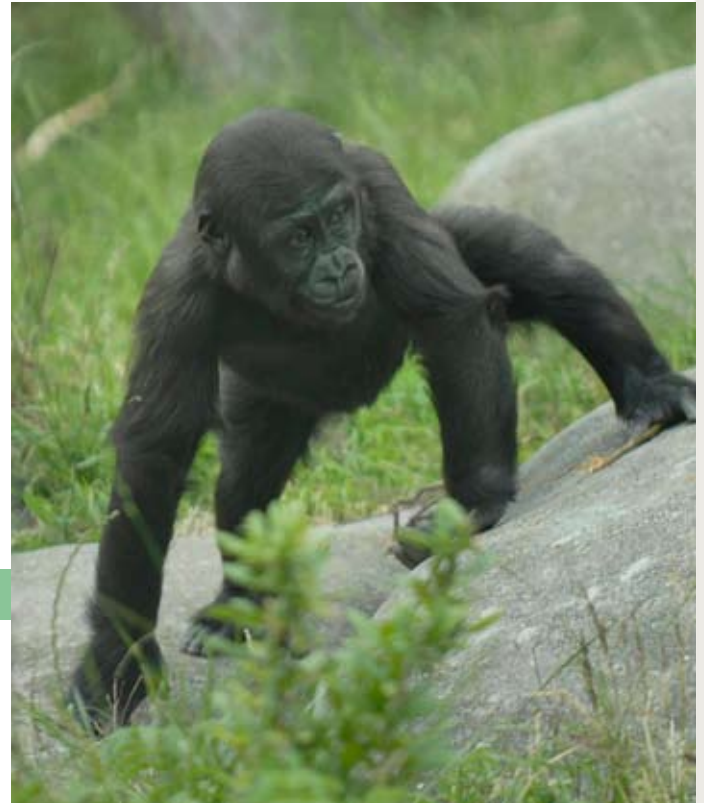
LEKKER BITTER

Nou, denk je dan, apen eten toch altijd bananen?! Nee dat is niet waar: gorilla's eten het meest kruiden zoals wilde selderie. Ze eten ook bladeren, loten en twijgen. Ook het binnenste van plantenstengels dat we merg noemen vinden ze lekker. En wat denk je van een lekkere brandnetel of distels of bamboespruiten. Allerlei soorten vruchten staan op het menu. Ze eten ongeveer 100 plantensoorten, die bijna allemaal bitter smaken. Nog bitterder dan witlof. Ze pakken het voedsel meestal met de handen. Maar héél af en toe worden planten rechtstreeks met hun mond afgebeten. In het wild drinken ze niet. Het vocht uit de planten en vruchten is voldoende voor de gorilla.

HOE PLANT DE GORILLA ZICH VOORT?

BIJNA ALS EEN MENS

Als een vrouwtje ongeveer 6 tot 9 jaar oud is kan ze jongen krijgen. Meestal wacht ze dan nog wel een paar jaar. Inmiddels kunnen er al één of zelfs twee jongere broertjes of zusjes geboren zijn. Door naar haar moeder te kijken leert het vrouwtje hoe een jong verzorgd moet worden.

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 6

BABY!

Er kunnen het hele jaar door jongen geboren worden. De moeder is 8 maanden zwanger. Een pasgeboren babygorilla kan nog bijna niets. Omdat een jonge gorillababy zich niet zo stevig aan de moeder kan vasthouden draagt de moeder het jong met één arm tegen haar borst (jongen van apen die altijd in de bomen leven kunnen zich wél al direct goed vasthouden). Moeder gorilla loopt dus op twee achterpoten en een voorpoot. Na 3 maanden leert het jong om zich op moeders rug te laten meedragen. Ze blijven zo meerijden tot ze 3½ à 4 jaar oud zijn.

APENSTREKEN

De oudere dieren kunnen heel veel hebben van de jonkies. Zelfs de zilverrug vind het goed als ze soms even bijten en stompen of aan zijn haren trekken. Mannetjes en vrouwtjes van alle leeftijden spelen met elkaar, maar kleuters en nog niet volwassen gorilla's het meest.

WAT ZIJN DE VIJANDEN VAN DE GORILLA?

DE MENS

Alle mensapen zijn sterk bedreigd! De mens is de grootste vijand van de gorilla.

AFNEMEN VAN LEEFGEBIED

Steeds meer mensen hebben land van het leefgebied van de gorilla nodig om voedsel te verbouwen. Neem nu de berggorilla. Die komt alleen nog voor in de bossen op en rond de zes vulkanen van het Virungagebergte in Centraal-Afrika (Zaire, Rwanda en Oeganda). De rest van zijn gebied is door mensen ingenomen.

STROPERIJ

Een andere bedreiging zijn de stropers die op gorilla's jagen om souvenirs te maken van stukjes gorilla. Ook denken mensen in die gebieden dat het eten van de handen van de gorilla een magische, toverachtige werking heeft.

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 7

Dat je bijvoorbeeld zijn kracht overneemt. Een schedel van een gorilla op je voordeur of op de nok van je hut beschermt het huis en zijn bewoners tegen kwade geesten, denkt men... wat natuurlijk allemaal niet waar is! Apenvlees wordt ook wel erg lekker gevonden in de gebieden waar de gorilla's leven. Nog vaker gebeurt het dat gorilla's in strikken gevangen worden die voor andere dieren bedoeld zijn.

Diergaarde Blijdorp heeft actie gevoerd tegen stroperij!

OORLOG

Er zijn ook oorlogen in de leefgebieden van de gorilla's. Door landmijnen en andere wapens worden veel dieren, dus ook gorilla's gedood.

MIJNBOW

Blijdorp verzamelt nog steeds oude mobieltjes. Om een mobiel te kunnen maken worden stoffen gebruikt die alleen te halen zijn uit de bodem van het regenwoud. Daardoor zie je steeds meer mijnbouw in het regenwoud waardoor wéér stukken leefgebied verdwijnen. Deze stoffen kunnen ook uit de kapotte of oude mobieltjes gehaald worden om opnieuw te gebruiken. Weer een manier om een stukje regenwoud te behouden.

HOE LEVEN GORILLA'S IN BLIIDORP?

LEKKER BINNEN

De gorilla's mogen meestal zelf kiezen of ze binnen of buiten willen zijn. De binnenvloeren bestaan uit een aantal ruimten die van elkaar gescheiden kunnen worden door schuiven. Je kunt die schuiven op elke stand vastzetten. Zo kun je zorgen dat jonge dieren er wel door kunnen en volwassen dieren niet. De gorilla's kunnen er lekker klimmen. Ze kunnen, net als in de natuur, op een hogere plek hun slaapnest maken met

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 8

veel hooi of houtwol, voor hun middagdutje. 's Nachts kunnen ze lekker slapen in een nachthok, een soort slaapkamer.

LEKKER BUITEN

In 1999 kregen de gorilla's als buitenverblijf een prachtig gorilla-eiland. Na even wennen, gingen de de gorilla's steeds vaker naar buiten. Wat heb je als gorilla nodig op een buitenverblijf? Rotsen, klimbomen, heuveltjes en schuilhutten die in de winter verwarmd zijn en koel in de zomer. Als de dieren het publiek of zelfs elkaar even niet willen zien, kunnen ze wegkruipen. Je ziet veel planten. Zelfs kruiden die de gorilla's kunnen (en graag willen) opeten. Er is een betonnen drinkbak waaruit de dieren water kunnen drinken. Deze wordt iedere dag schoongemaakt en verversd. Verder is er nog van alles verzonnen zodat de dieren zich niet hoeven te vervelen. Daar lees je onder de kopjes 'Bezig binnen' en 'Bezig buiten' meer over.

VOEDSEL IN DIERGAARDE BLIIDORP

's Morgens, vóór negen uur, worden de dieren apart gezet in hun nachtverblijf zodat hun verblijf schoongemaakt kan worden. De gorilla's vinden dit prima want ze krijgen hun ontbijt "op bed", lekker rustig in hun eentje.

Ontbijt: 1/3 stukje banaan en een beetje primatenbrokken die bestaan uit:

- havermout;
- gortemout;
- tarwekiemen;
- nutrifix;
- sojaschroot;
- vitamine E;
- calciumcarbonaat;
- ijzergluconaat;
- protifar, krijt en mervit.

DIERENPASPOORT GORILLA

De slaapverblijven zijn aan de kant van de verzorgers open met tralies ervoor. De verzorgers laten de gorilla's ook nog door de tralies heen, uit een flesje water met nutrilon-soja drinken. Als het nodig is krijgen de apen daar ook medicijnen in. Jonge dieren krijgen ook nog vitamine a/d druppels.

De rest van het voedsel wordt, voor de hele groep, in het verblijf verspreid:
Nog 1 kg primatenbrok, 1 kg langoerenbrok, 1 pak luzerne, 1 krat roos, 1 bos wilg, 30-35 kg groentemix en 1 krat bladgroente. Nee, die groente is natuurlijk niet gekookt.

DIKKE BUIK

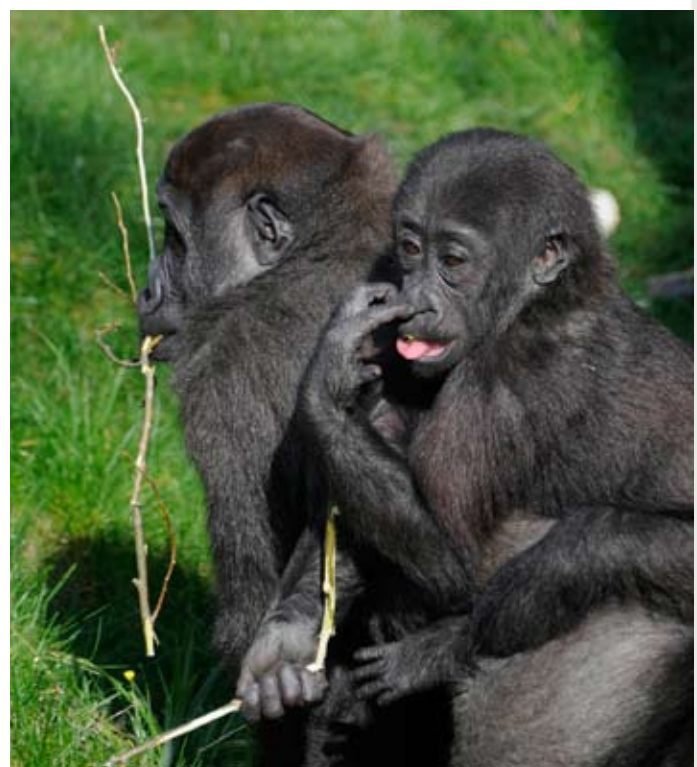
Nee, de gorilla's zijn niet te dik! Ze hebben van die dikke buiken doordat al dat groenvoer niet makkelijk verteert. Volkomen normaal dus.

BEZIG BUITEN

Diergaarde Blijdorp wil voorkomen dat dieren zich gaan vervelen. In de natuur moeten gorilla's lang lopen op zoek naar voedsel. Daarom zijn in het buitenverblijf van de apen voedselpotten geplaatst. Gewoon in de grond. Er zit een spannend luik in dat af en toe open gaat, maar nooit op dezelfde tijd. Soms zit er voedsel in en soms ook niet. Als de gorilla's uit de voedselpotten willen eten zullen ze dus telkens moeten kijken welke open is. 's Morgens doen de verzorgers er lekker fruit en groente in zoals: appel, sinaasappel, banaan, komkommer, sla, andijvie, peterselie, paprika en witlof (lekker bitter, dat vinden ze heerlijk).

BEZIG BINNEN

In het binnenverblijf krijgen de gorilla's 's morgens hooi, zonnepitten, wilgentakken, schors, tonnen, kartonnen dozen en grote harde kartonnen rollen. De rollen worden gevuld met houtwol waarin zaadjes zitten. Dat wordt zoeken en oppeuzelen! Een nieuw idee is dat er aan de buitenkant van de

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 10

traliedeuren buizen geschroefd zijn. De verzorger stopt hier iets lekkers in, vaak honing of pindaas. De gorilla's peuteren er dan met een stok heerlijk op los om het lekkers te pakken te krijgen.

Toch zul je de gorilla's het meest bezig zien met elkaar. Dat is het allerleukste en allerbeste om verveling tegen te gaan.

IK WIL EEN IJSJE!!

's Zomers wordt soms ook ijs gegeven. Gewoon bevroren water. Op andere warme dagen krijgen de dieren bevroren fruit.

ZELF

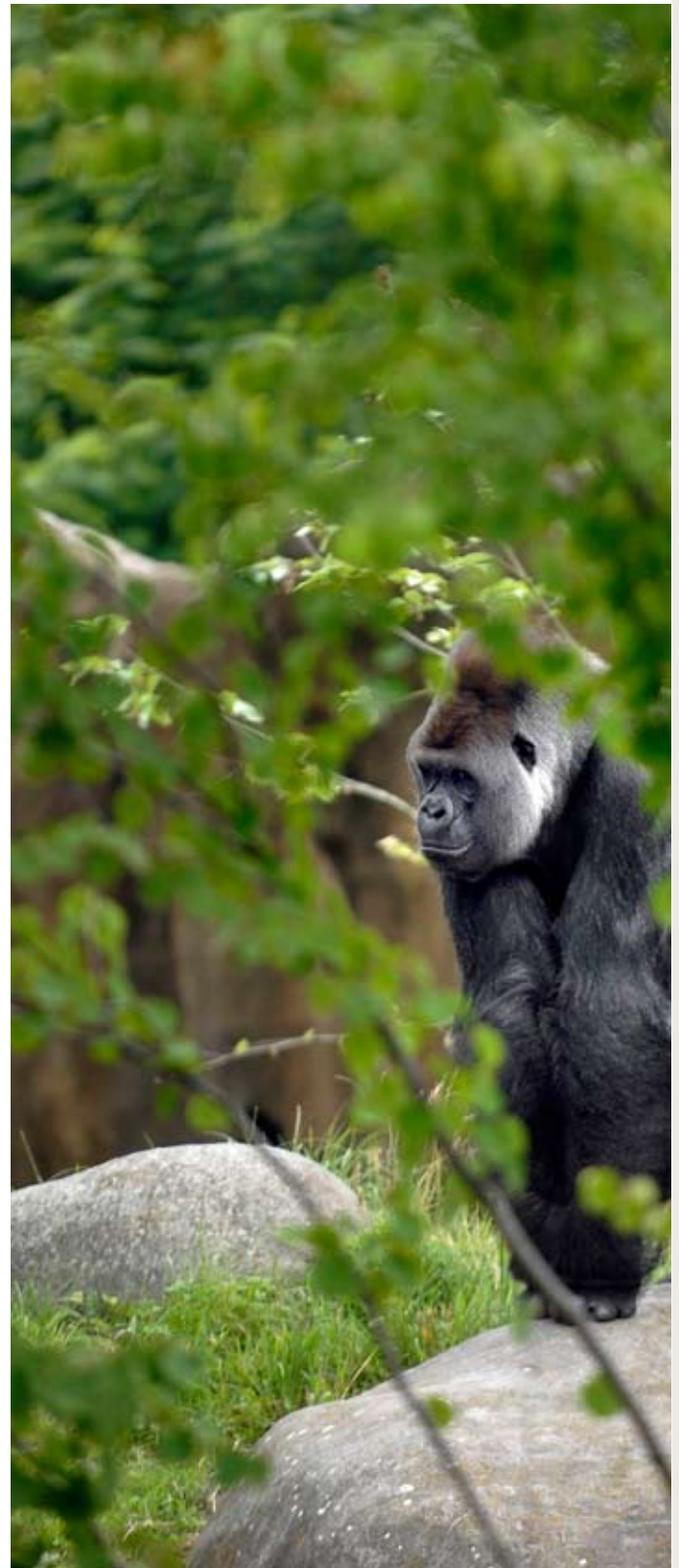
Het is heel belangrijk dat er jongen in de groep geboren worden, zoals dat in de natuur ook gebeurt. Zo krijg je een gezonde groep waarin iedereen weet wat wel en niet mag. Tel bij alles wat je nu hebt gelezen op wat er in zo'n gorillagroep gebeurt; spelen, ruzie maken, lopen en slapen, dan kun je je indenken dat ze zich geen moment hoeven te vervelen.

FOKPROGRAMMA

Diergaarde Blijdorp doet mee aan het Europees fokprogramma (EEP) van de gorilla. Daardoor zorgen we dat er goede, gezonde gorillagroepen blijven bestaan in de Dierentuinen die aan dit programma meedoen. Het stamboek wordt bijgehouden in Frankfurt. Daar wordt gezegd welke dieren er jongen mogen krijgen met elkaar. Welk dier het beste in welke groep in welke dierentuin past.

WAAR ZIJN DE BOKITO'S?

Voor het verzinnen en bouwen van dierenverblijven bestaan Europese regels. Bij het gorilla-eiland klopte alles volgens die regels. Toch zag Bokito (onze zilverrugman) kans te ontsnappen. Zelfs door het water, waar gewone gorilla's een grote hekel aan hebben. Sinds die tijd noemen veel mensen onze gorilla's "de Bokito's". Inmiddels

DIERENPASPOORT GORILLA

pag 11

hebben we al veel mensen (zelfs van heel ver uit het buitenland) op bezoek gehad om naar de beroemde gorilla te kijken. Het gorilla-eiland is inmiddels een gorillaheuvel geworden door de gracht weg te halen en de muren heel hoog te maken. Het buitenverblijf is nu nog groter, doordat bij de verbouwing de grond van de gracht en van het witneusmeerkattenverblijf erbij is getrokken. Die apensoort zou je dus ook op de gorillaheuvel kunnen zien, maar dan meestal in de bomen.

Bokito is inmiddels een heel goede leider van zijn groep. Hij is goed voor zijn vrouwen en kinderen. Tijd om onze gorilla's weer gewoon gorilla's te noemen.

TIP:

Wil je jouw spreekbeurt/ presentatie nog leuker maken? Leen dan een themakist. Een themakist is geen kant en klare spreek-beurt, maar bevat informatie & fotomateriaal.

Kijk op www.diergaardeblijdorp.nl/themakist/

KIJK VOOR MEER DIERENINFORMATIE OP:

www.diergaardeblijdorp.nl